

**Opracowanie ustawy
z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach**

Muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiągnięcie zysku, której celem jest gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.

Muzeum realizuje cele określone w art. 1, w szczególności przez:

- gromadzenie zabytków w statutowo określonym zakresie,
- katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- przechowywanie gromadzonych zabytków, w warunkach zapewniających im właściwy stan
- urządzanie wystaw stałych i czasowych,
- organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych,
- prowadzenie działalności edukacyjnej,
- popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę,
- udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych,
- zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów
- prowadzenie działalności wydawniczej.

Organizacja muzeów art.5

1. Muzea mogą być tworzone przez ministrów i kierowników urzędów centralnych, jednostki samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.
2. Muzeami państwowymi są muzea utworzone przez organy administracji rządowej.
3. Muzeami samorządowymi są muzea utworzone albo przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego.
4. Podmioty, o których mowa w ust. 1, tworzące muzea są obowiązane:
  - 1) zapewnić środki potrzebne do utrzymania i rozwoju muzeum,
  - 2) zapewnić bezpieczeństwo zgromadzonym zbiorom,
  - 3) sprawować nadzór nad muzeum.
5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi w drodze rozporządzenia:
  - 1) szczegółowy zakres i tryb zabezpieczania zbiorów przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą zbiorów,
  - 2) sposoby przygotowania zbiorów do ewakuacji w razie powstania zagrożenia – mając na względzie niedopuszczenie do sytuacji, w której zbiory mogą być utracone, uszkodzone lub zniszczone, oraz ochronę miejsca przechowywania i eksponowania zbiorów oraz ich ochronę w czasie transportu.
6. Muzea państwowe i rejestrowane muzea samorządowe mają prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem orła ustalonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz nazwą muzeum w otoku.

Muzeum działa na podstawie statutu nadanego przez podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 1, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa

narodowego, z zastrzeżeniem ust. 5.

Statut określa w szczególności:

- 1) nazwę, teren działania i siedzibę muzeum,
- 2) zakres działania,
- 3) rodzaj i zakres gromadzonych zbiorów,
- 4) organ zarządzający i nadzorujący oraz organy doradcze i sposób ich powoływania,
- 5) sposób uzyskiwania środków finansowych,
- 6) zasady dokonywania zmian w statucie,
- 7) zasady prowadzenia działalności, o której mowa w art. 9, jeżeli muzeum zamierza taką działalność prowadzić.

3. Pierwszy statut nadany muzeum, statut muzeum w organizacji, zawiera postanowienia regulujące proces organizowania muzeum i obowiązuje do czasu jego zakończenia. Za dzień zakończenia organizowania muzeum przyjmuje się dzień otwarcia wystawy stałej.

4. Po dniu zakończenia organizowania muzeum nadaje się muzeum statut zgodnie z wymogami określonymi w ust. 2.

5. Uzgodnień, o których mowa w ust. 1, dokonuje także, w zakresie swojej właściwości, Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

6. Muzeum nieposiadające osobowości prawnej, w tym muzeum funkcjonujące w ramach struktury jednostki organizacyjnej, działa na podstawie regulaminu nadanego przez podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 1. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do regulaminu.

7. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi spis uzgodnionych regulaminów, o których mowa w ust. 6.

Rada do Spraw Muzeów art.7

1. Przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego działa Rada do Spraw Muzeów jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach zarządzania, finansowania oraz polityki kulturalnej w zakresie muzealnictwa.

2. Rada do Spraw Muzeów składa się z 21 członków, w tym 10 wskazanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz 11 wybranych na zjeździe muzeów rejestrowanych.

3. Kadencja Rady do Spraw Muzeów trwa 3 lata.

4. Członków Rady do Spraw Muzeów powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Rada wybiera Przewodniczącego ze swojego grona.

5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres działania Rady do Spraw Muzeów, sposób powoływania jej członków oraz Przewodniczącego, uwzględniając przy tym ich wiedzę merytoryczną, niezbędną przy pełnieniu w niej funkcji.

Nadzór nad muzeami art.8

1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego sprawuje nadzór nad muzeami. W tym celu może dokonywać kontroli ich działalności.

2. W razie rażącego naruszania przepisów ustawy i statutu muzeum, gdy bezskuteczne okazały się zalecenia usunięcia stwierdzonych uchybień w działalności muzeum, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po wysłuchaniu podmiotu, o którym mowa w art. 5 ust. 1, oraz rady muzeum lub rady powierniczej, po zapoznaniu się z opinią Rady do Spraw Muzeów, może, w drodze decyzji administracyjnej, zakazać jego

dalszej działalności. Decyzję tę podaje się do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

3. W decyzji, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wskazuje sposób zabezpieczenia muzealiów.

Muzeum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą w celu finansowania działalności określonej w art. 2.

Wstęp do muzeów jest odpłatny, chyba że właściwy podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 1, postanowi o nieodpłatnym wstępie do muzeum. **W jednym dniu tygodnia wstęp na wystawy stałe muzeów jest nieodpłatny.**

Dyrektor muzeum ustala i podaje do publicznej wiadomości wysokość opłat za wstęp do muzeum. **Dyrektor muzeum może zwolnić z opłat za wstęp.**

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, grupy osób, którym przysługuje ulga w opłacie lub zwolnienie z opłaty za wstęp do muzeów państwowych, oraz rodzaje dokumentów potwierdzających ich uprawnienia. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, ustali, w drodze rozporządzenia, wykaz państwowych muzeów martyrologicznych, do których wstęp jest bezpłatny, ze względu na szczególny charakter historyczny i edukacyjny tych muzeów.

Rada Muzeum Art. 11.

1. Przy muzeum państwowym i samorządowym działa **rada muzeum**, której członków powołuje właściwy podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3.

2. Rada muzeum:

1) sprawuje nadzór nad wypełnianiem przez muzeum jego powinności wobec zbiorów i społeczeństwa, w szczególności nad realizacją celów określonych w art. 1,

2) ocenia, na podstawie przedłożonego przez dyrektora muzeum sprawozdania rocznego z działalności, działalność muzeum oraz opiniuje przedłożony przez dyrektora roczny plan działalności.

3. Kadencja członków rady muzeum trwa cztery lata z zastrzeżeniem art. 18 ust. 1.

4. Rada muzeum liczy od 5 do 15 członków. Członków rady muzeum powołuje i odwołuje właściwy podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3. Rada muzeum wybiera ze swojego grona przewodniczącego.

5. W skład rady muzeum powoływane są osoby spośród kandydatów wskazanych przez:

1) właściwy podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3,

2) właściwe ze względu na siedzibę muzeum organy jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 5 ust. 3,

3) stowarzyszenia naukowe i twórcze,

4) fundacje i inne instytucje wspierające działalność muzeum,

5) Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w muzeach prowadzących działalność w zakresie jej właściwości,

6) dyrektora muzeum,

7) samą radę muzeum.

6. Członkowie rady muzeum wskazani przez podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3, stanowią nie więcej niż 1/3 składu rady muzeum.

7. Dyrektor muzeum i sekretarz rady muzeum uczestniczą w jej zebraniach; sekretariat rady zapewnia muzeum.

7a. Członkom rady muzeum mogą przysługiwać diety oraz zwrot kosztów przejazdów

i noclegów na zasadach określonych w przepisach regulujących należności przysługujące pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, o ile nie otrzymują ich z innego tytułu. Wydatki te pokrywa muzeum.

7b. Dyrektor muzeum przyznaje należności, o których mowa w ust. 7a, jeżeli środki na ten cel są ujęte w planie finansowym muzeum na dany rok.

8. Szczegółowy tryb pracy rady muzeum określa uchwalony przez nią regulamin.

9. Rada muzeum, w przypadku ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora, wyznacza do składu komisji konkursowej określonej w art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123, z późn. zm.1)) dwóch dodatkowych członków.

1. W muzeum mogą działać kolegia doradcze utworzone przez dyrektora, z jego inicjatywy lub na wniosek co najmniej połowy zatrudnionych w nim muzealników.

2. Tryb działania kolegiów doradczych, skład osobowy i organizację określa statut muzeum.

Muzeum rejestrowane Art. 13.

1. W celu potwierdzenia wysokiego poziomu merytorycznej działalności i znaczenia zbiorów oraz w celu ewidencjonowania muzeów spełniających te warunki, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi Państwowy Rejestr Muzeów, zwany dalej „Rejestrem”.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego uzależnia wpis do Rejestru w szczególności od znaczenia posiadanych przez muzeum zbiorów, zespołu wykwalifikowanych pracowników, pomieszczeń i stałego źródła finansowania – zapewniających spełnienie statutowych celów muzeum.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób prowadzenia Rejestru,

2) wzór wniosku o wpis do Rejestru,

3) warunki i tryb dokonywania wpisów w Rejestrze,

4) okoliczności, w jakich można zarządzić kontrolę w celu ustalenia, czy muzeum spełnia nadal warunki wpisu do Rejestru

– biorąc pod uwagę uprawnienia nadzorcze ministra nad muzeami.

4. Z dniem wpisu do Rejestru muzeum jest uprawnione do używania nazwy „muzeum rejestrowane”.

5. Muzeum rejestrowane korzysta ze szczególnej ochrony i pomocy finansowej państwa.

6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej wykaz muzeów rejestrowanych.

Jeżeli muzeum rejestrowane przestało spełniać warunki wpisu do Rejestru, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wyznacza muzeum termin do ich spełnienia, a po jego bezskutecznym upływie skreśla z Rejestru.

Rozstrzygnięcie w sprawach wpisu i skreślenia z Rejestru następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii Rady do Spraw Muzeów, może w muzeach rejestrowanych, bezpośrednio mu podległych, powierzyć swoje uprawnienia radzie powierniczej, w zakresie:

1) nadzoru nad wypełnianiem przez muzeum jego powinności wobec zbiorów i społeczeństwa,

- 2) **bezpośredniego nadzoru nad realizacją celów określonych w art. 1,**
- 3) **powoływania i odwoływania dyrektora muzeum.**

Właściwe organy administracji rządowej oraz organy jednostek samorządu terytorialnego mogą w muzeach rejestrowanych bezpośrednio im podległych powierzyć -za zgodą ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,po zasięgnięciu opinii Rady do Spraw Muzeów - swoje uprawnienia radzie powierniczej,w zakresie określonym w art. 16.

W muzeum, w którym działa rada powiernicza, nie powołuje się rady muzeum, a dotychczasowa rada ulega rozwiązaniu.

Rada powiernicza

Rada powiernicza składa się z 9-15 członków. Pracami rady kieruje przewodniczący. Członków rady oraz przewodniczącego powołuje i odwołuje organ, o którym mowa w art. 16 i art. 17.

2. Szczegółowy tryb pracy rady powierniczej określa regulamin uchwalany przez radę i zatwierdzany przez organ, o którym mowa w art. 16 i art. 17.

3. Kadencja rady powierniczej trwa 5 lat.

4. Członkostwo w radzie powierniczej wygasa przed upływem kadencji w razie:

1) śmierci, zrzeczenia się, skazania prawomocnym wyrokiem na utratę praw publicznych, ubezwłasnowolnienia, odwołania z powodu niewykonywania obowiązków członka rady wynikającychz przepisów ustawy lub regulaminu.

Członkom rady powierniczej może przysługiwać zwrot kosztów przejazdów na zasadach określonych w przepisach regulujących należności przysługujące pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju **oraz wynagrodzenie za udział w posiedzeniu rady powierniczej. Wydatki te pokrywa muzeum.**

W przypadku przyznania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, nie może być ono wyższe niż:dla przewodniczącego rady – 50%,

dla pozostałych członków rady – 45%,

– minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Muzeum rejestrowanemu przy nabywaniu zabytków przysługuje:

- 1) **prawo pierwszeństwa zakupu od podmiotów prowadzących działalność polegającą na oferowaniu do sprzedaży zabytków - w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia przez muzeum zamiaru zakupu,**
- 2) **prawo pierwokupu bezpośrednio na aukcjach, po cenie wylicytowanej.**

Muzealia Art. 21.

Muzealiami są rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność muzeum i wpisane do inwentarza muzealiów. Muzealia stanowią dobro narodowe.

W przypadku muzeum nieposiadającego osobowości prawnej, muzealiami są rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność podmiotu, który utworzył muzeum, oraz wpisane do Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, zakres, formy i sposób ewidencjonowania zabytków w muzeach, wskazując, w szczególności, rodzaj dokumentacji ewidencyjnej.

Muzea państwowe i samorządowe mogą dokonywać zamiany, sprzedaży lub darowizny muzealiów, po uzyskaniu pozwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Środki uzyskane ze sprzedaży muzealiów mogą być przeznaczone wyłącznie na uzupełnienie zbiorów muzeum.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może wydać pozwolenie na zamianę, sprzedaż lub darowiznę muzealiów **na wniosek dyrektora muzeum zaopiniowany przez radę muzeum i złożony za pośrednictwem właściwego podmiotu, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3 – po zasięgnięciu opinii Rady do Spraw Muzeów.**

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na wniosek dyrektora muzeum państwowego lub samorządowego, wydaje pozwolenie na skreślenie z inwentarza, w razie zmiany statusu prawnego muzealium lub błędu w zapisie inwentarzowym.

Muzeum pobiera opłaty za przygotowanie i udostępnianie zbiorów do celów innych niż zwiedzanie, w szczególności za kopiowanie, sporządzanie reprodukcji lub fotografii, przygotowywanie zbiorów do wypożyczenia oraz ich wypożyczenie.

Wysokość opłat, o których mowa w ust. 1, ustala dyrektor muzeum.

Nie pobiera się opłat za wypożyczenia muzealiów między muzeami krajowymi oraz, pod warunkiem wzajemności, między muzeami z siedzibą w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej oraz w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Wizerunki muzealiów mogą być utrwalone i przechowywane na informatycznych nośnikach danych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne .

W razie likwidacji muzeum samorządowego, właściwy podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 3, zapewnia muzealiom warunki należytego przechowywania.

W przypadku określonym w ust. 1, odpowiednio organ wykonawczy gminy, powiatu lub województwa ma prawo pierwszeństwa nabycia muzealiów. Jeżeli likwidowane muzeum utworzono w drodze komunalizacji mienia państwowego nabycie tego mienia następuje nieodpłatnie.

Jeżeli organ wykonawczy gminy, powiatu lub województwa nie skorzystał z prawa pierwszeństwa nabycia, podmiot, o którym mowa w art. 5 ust. 3, po uzgodnieniu z wojewodą, rozstrzyga o dalszym przeznaczeniu muzealiów.

Szczegółowe zasady postępowania z muzealiami, w razie likwidacji muzeum państwowego, określa każdorazowo minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze decyzji, po zasięgnięciu opinii Rady do Spraw Muzeów.

Muzealia, będące nieruchomościami, w momencie likwidacji muzeum podlegają bezzwłocznie wpisowi do rejestru zabytków, chyba że wejdą w skład innego muzeum.

Muzealia wpisane do inwentarzy muzeów państwowych lub samorządowych nie podlegają egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego w sądowym lub administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym.

Pracownicy muzeów Art. 32

1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach związanych z działalnością podstawową muzeów tworzą zawodową grupę muzealników, do której wchodzi asystenci, adiunkci, kustosze i kustosze dyplomowani.

Pracownicy, powinni posiadać kwalifikacje muzealnicze mogą być też zatrudnieni specjaliści

w innych zawodach związanych z działalnością muzealną.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wymagania kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania w muzeach stanowisk, o których mowa w ust. 1, oraz sposób ich stwierdzania, mając na celu zapewnienie profesjonalnego wykonywania zadań.

Muzea prowadzące lub koordynujące prace naukowe mogą zatrudniać pracowników naukowych i badawczo-technicznych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych . Muzealnik w czasie pozostawania w stosunku pracy w muzeum przestrzega ogólnie przyjętych norm etyki zawodowej, nie podejmuje działań, mogących powodować konflikt interesów z zatrudniającym go muzeum.